

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 10 december 2015 inzake Aanbieding ontwerpbesluit houdende wijziging van het Warenwetbesluit bestuurlijke boeten in verband met het stellen van regels over de omzetgerelateerde boete (Kamerstuk 33 755, nr. 20).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

De adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de Minister	5

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met teleurstelling kennisgenomen van het ontwerpbesluit houdende wijziging van het Warenwetbesluit bestuurlijke boeten in verband met het stellen van regels over de omzetgerelateerde boete. Genoemde leden kunnen zich niet vinden in de uitwerking van het amendement Dijkers (Kamerstuk 33 775, nr. 17). Genoemde leden hebben daarom nog een aantal vragen en opmerkingen. Zij vragen de Minister hierop in te gaan.

De leden van de PvdA-fractie lezen in het ontwerpbesluit dat de omzetgerelateerde boete die door het amendement Dijkers (Kamerstuk 33 775, nr. 17) is verhoogd alleen zal gelden voor een aantal overtredingen op het gebied van eerlijkheid in de handel of goede voorlichting.

Genoemde leden zijn niet tevreden met deze uitwerking van het amendement. In het amendement is namelijk geen specifieke doelstelling opgenomen om deze boete alleen voor een aantal overtredingen op het gebied van eerlijkheid in de handel of goede voorlichting te laten gelden. Kan de Minister een overzicht geven van de terreinen waar deze bestuurlijke boete niet voor zal gelden volgens het huidige ontwerpbesluit? Deze leden vragen de Minister nogmaals te beoordelen of de, door het amendement Dijkers verhoogde, omzetgerelateerde boete ook voor deze overtredingen moet gelden? Genoemde leden verzoeken specifiek om alsnog de omzetgerelateerde boete tenminste ook te laten gelden voor doelbewuste overtredingen en situaties met een ernstig gebrek aan voorzorgsmaatregelen waarbij sprake is van een gevaar voor de volksgezondheid, zoals voedselveiligheidsissues.

De leden van de PvdA-fractie lezen dat in bovenstaande gevallen overgestapt wordt op het strafrecht en daarom een omzetgerelateerde boete niet nodig is. Deze leden zijn er niet op tegen dat in deze gevallen indien mogelijk en nodig ook naar het strafrecht wordt overgestapt, maar zij zien ook dat dit in de praktijk niet altijd gebeurt omdat het strafrecht en het Openbaar Ministerie (OM) hun eigen prioriteiten kennen en overtredingen van de Warenwet dit vaak niet zijn. Genoemde leden denken hierbij bijvoorbeeld aan de problemen die rond Foppen spelen. Ondanks opzettelijke overtredingen op het gebied van de voedselveiligheid waarbij gevaar voor de volksgezondheid ontstond, denk onder meer aan het feit dat Foppen voedsel dat met salmonella besmet was niet uit de handel haalde noch bij de NVWA meldde¹ en de elf afnemers van Foppen die de zalm niet hebben teruggeroepen, zoals gesommeerd door de NVWA², is in deze zaken niet naar het strafrecht overgestapt maar besloten tot een extreem lage bestuurlijke boete (€ 4.200 voor Foppen en maximaal € 1.050 voor de afnemers). De leden van de PvdA-fractie willen deze zaken in de toekomst voorkomen en willen daarom dat ook voor dit type overtredingen, doelbewuste overtredingen en situaties met een ernstig gebrek aan voorzorgsmaatregelen waarbij sprake is van een gevaar voor de volksgezondheid, de omzetgerelateerde boete die in het amendement Dijkers is verhoogd gaat gelden. De leden van de PvdA-fractie willen dat

¹ <http://www.omroepgelderland.nl/nieuws/2067074/Vier-doden-veel-zieken-slechts-4200-euro-boete-voor-Foppen>.

² <http://www.consumentenbond.nl/actueel/nieuws/2015/eindelijk-forse-boetes-voor-overtredenen-warenwet/>.

de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) als verantwoorde-lijke toezichthouder zelf op basis van de Warenwet middels afschrikwek-kende (omzetgerelateerde) boetes naleving kan afdwingen, zodat het niet langer nodig is om naar het strafrecht over te stappen en daarmee handhaving afhankelijk te maken van de prioriteiten van het OM. Uiteraard moet deze optie, zoals eerder aangegeven, wat betreft deze leden naast de optie voor een bestuurlijke boete ook openblijven. Ten tweede vinden de leden van de PvdA-fractie het voorstel waarin de omzetgerelateerde boete alleen zal gelden voor bedrijven met een minimum jaaronzet van € 10 miljoen terwijl bij een jaaronzet van minder dan € 10 miljoen de huidige boetebedragen uit het Warenwetbesluit van kracht blijven onvoldoende invulling geven aan het amendement Dijkers. Genoemde leden vragen de Minister of zij kan uitleggen waarom deze keuze is gemaakt, terwijl een soortgelijke ondergrens bijvoorbeeld niet in het strafrecht en de mededingingswet zijn aangebracht. De leden van de PvdA-fractie zijn niet tevreden met het feit dat een bedrijf met een jaaronzet van bijvoorbeeld € 9.999.999 een boete van maximaal € 1.590 kan krijgen, terwijl een bedrijf met een omzet van € 10.000.000 een boete van maximaal € 100.000 kan krijgen. Genoemde leden begrijpen dat de Minister kleinere bedrijven niet onevenredig hard wil treffen, maar zij zien hiervoor al een regeling getroffen in het feit dat de boete maximaal 1% van de jaaronzet bedraagt. Deze leden vragen de Minister waarom zij gekozen heeft voor deze harde grens, terwijl het 1% maximum al voorkomt dat kleine bedrijven onevenredig hard worden getroffen. Ten derde vragen de leden van de PvdA-fractie aan de Minister of het klopt dat bij overtredingen waarbij geen sprake is van opzet of grove schuld er slechts boetes mogelijk zijn van € 795, € 1.590, € 525 of € 1.050. Geldt dit bijvoorbeeld wanneer sprake is van nalatigheid? De leden van de PvdA-fractie vragen de Minister of zij kan definiëren wanneer sprake is van nalatigheid. Kan er ook sprake zijn van nalatigheid wanneer wet- en regelgeving al jaren van kracht is en er al meerdere malen is gewaar-schuwd door de NVWA? Betekent dit dat in zo'n geval de maximale boetes die gelden bij nalatigheid (795, € 1.590, € 525 of € 1.050) van toepassing zijn? Zo ja, wat is het oordeel van de Minister over het feit dat bedrijven die al gewaarschuwd zijn dat ze zich niet aan (al jaren geldende) wet- en regelgeving houden weg kunnen komen met het oordeel «nalatigheid» en daarmee een zeer geringe maximum boete? Zouden naar de mening van de Minister naast het invoeren van omzetgerela-teerde boetes voor overtredingen waarbij sprake is van grove opzet of schuld, ook de «reguliere boetes» voor overtredingen van Warenwettelijke vereisten verhoogd moeten worden?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het ontwerpbesluit houdende wijziging van het Warenwetbesluit bestuurlijke boetes in verband met het stellen van regels over de omzetgerelateerde boete. Deze leden hebben naar aanleiding van het ontwerpbesluit nog wel een aantal opmerkingen en vragen. De leden van de SP-fractie lezen in het ontwerpbesluit dat de omzetgerela-teerde bestuurlijke boete vastgesteld wordt op één procent van de jaaronzet in het boekjaar voorafgaande aan de overtreding met een maximum gelijk aan het bedrag van een geldboete van de zesde categorie (wat neer komt op € 810.000). Genoemde leden vinden het aan de ene kant een goede ontwikkeling dat er wordt gekozen voor een omzetgerela-teerde boete en hebben hier ook eerder een amendement op ingediend (Kamerstuk 33 775, nr. 14). Deze leden zijn van mening dat je met een omzetgerelateerde boete grote en kleine bedrijven verhoudingsgewijs even hard treft, wat wel zo eerlijk is. Ook zijn zij tevreden over het feit, dat

met de voorgestelde wijziging een verhoging van de maximaal op te leggen boete wordt gerealiseerd, daar dit nodig was om een daadwerkelijke afschrikwekkende werking te hebben op de betreffende bedrijven. De leden van de SP-fractie zijn echter van mening dat de keuze voor een boete van één procent van de omzet, niet ver genoeg gaat. Zij hebben er eerder voor gepleit het boetepercentage op tien procent van de jaaromzet te zetten, wat aanzienlijk hoger is dan de één procent waar nu voor gekozen wordt. Graag krijgen deze leden dan ook een heldere toelichting waarom er voor één procent is gekozen. Wat is de precieze afweging geweest? Is er nagedacht over andere percentages? Zo ja, welke en waarom is daar niet voor gekozen? Wat is de verwachte effectiviteit van de boete van één procent van de omzet tot een maximum van € 810.000? Tevens vragen de leden van de SP-fractie waarom de omzetgerelateerde boete alleen gaat gelden voor bedrijven met een omzet van ten minste € 10 miljoen. Waarom is precies voor deze grens gekozen? Deze leden stellen vast dat de boete van één procent van de omzet geldt tot een maximumbedrag van € 810.000. Bedrijven met een omzet van meer dan € 81 miljoen worden met deze regels dus relatief zachter gestraft, zo concluderen deze leden. Graag ontvangen zij een toelichting waarom hiervoor gekozen wordt. Welke grote bedrijven in Nederland vallen buiten deze grens? Zitten daar bedrijven bij die in de afgelopen 10 jaar een boete of andere straffen opgelegd hebben gekregen in het kader van een overtreding van de Warenwet? Zo ja, welke bedrijven zijn dit en welke boetes kregen zij opgelegd?

Begrijpen de leden van de SP-fractie het vervolgens goed dat voor kleine bedrijven, bedrijven met een omzet van minder dan € 10 miljoen per jaar, de maximaal op te leggen boete met dit voorstel niet wijzigt en gelijk blijft op € 81.000 en bij grote bedrijven, bedrijven met een omzet van ten minste € 10 miljoen, de maximale boete wel wordt verhoogd en komt te liggen op één procent van de omzet? De Minister geeft in haar toelichting aan dit verschil in handelwijze eerlijker te vinden voor de kleinere bedrijven. Zoals eerder aangegeven, de leden van de SP-fractie zijn van mening dat kleine bedrijven naar verhouding niet zwaarder gestraft moeten worden dan grote bedrijven, maar tegelijkertijd betwijfelen deze leden of dit onderscheid in de uitwerking van het voorstel wel echt eerlijker is voor kleinere bedrijven. Daarom ontvangen genoemde leden graag een (onderbouwde) reactie op de volgende casus:

Een willekeurig bedrijf heeft een omzet van € 5 miljoen per jaar. Het bedrijf overtreedt de wet en krijgt de maximale boete van € 81.000, dat is dan 1,6 procent van de jaarlijkse omzet van het bedrijf. Dan is in dit voorbeeld de opgelegde boete toch hoger dan als het bedrijf de maximale boete van één procent van de omzet opgelegd had gekregen? Hoe is dan te onderbouwen dat het niet hanteren van de één procent van de jaaromzet boete voor kleinere bedrijven eerlijker is? Pas bij een omzet van meer dan € 8 miljoen maar minder dan € 10 miljoen is het voorstel van de Minister toch pas geen zwaardere straf voor kleinere bedrijven?

De leden van de SP-fractie constateren dat het besluit zoals deze nu is voorgelegd betrekking heeft op «een aantal in het oog springende overtredingen op het gebied van de eerlijkheid in de handel of goede voorlichting omtrent waren». Op een later moment zal voor iedere overtreding op het gebied van eerlijkheid in de handel of goede voorlichting omtrent waren een omzetgerelateerde boete worden geïntroduceerd. Allereerst zijn deze leden benieuwd wat er precies bedoeld wordt met «in het oog springende», graag een toelichting op deze term, wat kan hier precies allemaal onder worden verstaan? Wanneer volgt deze «tweede ronde»? Kan daarbij toegelicht worden waarom dit niet in één keer geregeld wordt, wat is hiervoor de reden? De leden van de SP-fractie vragen waarom ervoor is gekozen de omzetgerelateerde boete alleen te laten gelden voor overtredingen die doelbewust

zijn begaan of ernstig verwijtbaar zijn. Graag ontvangen zij een onderbouwing voor deze keuze.

Tenslotte, de Consumentenbond heeft mogen reageren op het voorstel, door de Minister is echter niets gedaan met de opmerkingen. Genoemde leden lezen dat de Consumentenbond geen voorstander was van de € 10 miljoen omzetgrens, kan worden aangegeven waar volgens de Consumentenbond de grens zou moeten liggen? Kan de Minister vervolgens toelichten waarom deze grens niet is overgenomen?

II. Reactie van de Minister